Recherches curieuses et intéressantes sur les propriétés d'un certain crocodile (Scincus), fréquemment employé dans la thérapeutique ancienne.

B. 1870

AMPHIBIORUM VIRTUTIS MEDICATAE DEFENSIO CONTINUATA SCINCI MAXIME HISTORIAM EXPENDENS.

QUAM

PRÆSIDE

JOHANNE HERMANN

MED. D. ET PROF. PUBL. ORD. CAP. THOM. CAN.

SOLEMNITER DEFENDET

DIE IV. APRILIS MDCCLXXXIX.

JACOBUS FRIDERICUS SCHWEIGHÆUSER

ARGENTINENSIS.

H. L. Q. C.

ARGENTORATI,

Typis JOH. HENRICI HEITZ, Univerſit. Typogr.

47423/P

ILLUSTRIBUS
LIBERALITATIS
SCHENCKBECHERIANÆ
ATQUE
OTTONIANÆ
DISPENSATORUM
COLLEGIIS
VIRIS
DE RE PUBLICA ET LITTERARIA
IMMORTALITER MERITIS
IN GRATISSIMI ANIMI TESTIMONIUM
HASCE PAGINAS
D. D. D.

RESPONDENS.

Enimvero rerum omnium parens nullum animal ad hoc tantum ut paſceretur aut alia ſatiaret naſci voluit: arteſque ſalutares inſeruit & viſceribus, quippe quum ſurdis etiam rebus inſeruerit. Tum vero illa animæ auxilia præſtantiſſima ex anima alia eſſe voluit, contemplatione ante cuncta mirabili.

PLINIUS *Hiſt. Natur.* Lib. XXVII. in fine.

§. I.

Quæ ſint in Amphibiis animalibus actuoſa principia & evidentem in corpus humanum vim exſerentia fuſe ſatis in univerſum diſputavimus in illa diatribe, quam ante hos duos annos, defendente Experientiſſimo viro SCHNEITERO ventilandam propoſuimus. Et quidem jam a priori, ut ajunt, peculiarem & a ſanguineis calidis animantibus diverſam *a*) œconomiam animalem, ſuccoſque adeo a noſtris diverſos promittere aliquid quod noſtros

a) Quam nos quidem per ſumma tantum capita, & quantum ad rem noſtram faceret, & paginarum anguſtia permitteret, delibavimus. Poterit, cui volupe eſt, plenius & amplius diductum illud argumentum legere in doctiſſimi BLUMENBACHII libello, qui paulo poſt noſtrum prodiit, *Specimen Phyſiologiæ comparatæ inter animantia calidi & frigidi ſanguinis. Gœttingæ* 1787.

humores mutare valeat, docuimus: nec eſſe ſine veri ſpecie, multum in his etiam a nutrimenti diverſitate *b*)

---

b) Ad illa quæ ibi §. IV. ad rem hanc facientia protulimus, quoniam ſatis inculcari nequeunt, & multi ad illud non attendunt, quum tamen maximi momenti res ſit, nonnulla quæ interea inter legendum ſe nobis obtulerunt addere placet.

Amaritiem contrahit Columbarum ſylveſtrium Americanarum caro, & Tinamu dictæ aves perdicibus proximæ, ſi Cannæ Indicæ ſeminibus paſtæ fuerint, referente BUFFONIO *Hiſt. Av. T. IV. edit. in 4to, p.* 505. quum e contrario grato ſapore ſint aromatico, tempore quo Hæmatoxyli Campechiani, quod Bois d'Inde vocant, ſemina matura ſunt: vid. LABAT *Voy. Tom. I. ed. 8vo. p.* 87. quod idem de Pſittacis habet, ibid. *T. I. p.* 377. & alibi.

Abſinthio quod copioſe ad montem Zellerberg creſcit, adſcribitur amarities Helicum Pomatiarum in menſæ uſus ibi collectarum, vid. ROESLER *Beytræge zur Naturgeſchichte Wirtenbergs, I. p.* 202. quod ex cl. STORRII *Alpen-Reiſe I. p.* 11. deſumſit.

Ab eodem comeſto Abſinthio ſumma inquinari amaritie ovium carnes LINNÆUS habet *diſſ. de Geneſ. Calculi. in Amœn. Academ. T. II. p.* 180. quum e contrario Occitaniæ oves grato aromate a Serpyllo paſſim inter ceteras herbas depaſto laudentur.

Idem LINNÆUS plures alendi porcos recenſuit modos, & quam inde diverſæ carnes evadant tradidit in *diſſ. Sus Scrofa. Am. Acad. T. V. p.* 469.

Glycyrrhiza, dum frondeſcit, paſti apri adeo inſignem ejus ſaporem contrahunt, ut caro inepta cibo ſit, narrante POCOCKE *Deſcription of the Eaſt. Vol. II. P. I. p.* 129.

Eſocem Lucium, ſi Soricem moſchatum voravit, adeo moſchum ſapere, ut eſui plane non ſit, legitur in *Nov. Comment. Acad. Petrop. T. IV. Summa p.* 48.

Ut jucundior evadat Meleagridum ſapor, ſectili allio nutriri aves

pendere, quæ ſane in Amphibiis quoque haud eſt exi-

iſtas VALMONT DE BOMARE *dict. d'hiſt. nat. ed. Helvet. T. II. p.* 197. habet.

A planta Haſchiſchet ed Dabah quam Arabes vocant flavum contrahere colorem carnes ovium illa paſtarum narratur a FORSKOHLIO *Flor. Arab. p.* 199. Sic & ab alimenti diverſitate videtur evenire illud, quod ovi Steatopygi quam vocavit ILL. PALLAS, conſiſtens & duriuſcula, quæ caudæ loco eſt, arvina, quam quidem extra ſalſa & propriis ſuis plantis conſita Tartariæ paſcua prorſus deponi ſcitur, in Africa liquidum in oleum mutatur, FORSTERO docente apud BUFFON. *H. N. Supplem. T. VI. p.* 144. & quid in univerſum in mutando exterioris habitus colore paſcua poſſint, vel ex illis exemplis quæ collegit modo laudatus acutiſſimus obſervator PALLAS in *Spicileg. Zoolog Faſcic. XI. p.* 76. patebit. Quin quod in Inſula St. Domingue ipſa mancipia Gallorum reſpuere bovillam carnem, quum Anglorum boves in iſtis regionibus, nutrimenti diverſitate, haud inferiorem ipſi Pariſinæ bovillæ offerant, relatum habeamus in *Mém. de la Société d'Agriculture* 1786, *trim. III. p.* 95. & quod longe majus eſt, modo veritati conſentanea res ſit, apud Mongolos orientales adeo fatuas & inſipidas eſſe domeſticorum animalium, ipſius etiam porcini generis, carnes, ut rudis illius & barbaræ gentis, quæ nullos certe Apicios habet, palato non ſapiat, ſed ut illa neceſſitate quaſi coacta ſit ichthyophaga, in *Hiſt. générale de la Chine, redigée par l'Abbé* GROZIER *p.* 97. monetur.

Si proinde ab animalium nutrimento adeo inſigniter mutatur & odor & ſapor & color carnium, quidni & aliis medicatis qualitatibus illas imbui poſſe dicemus? Neque aliter hæc mente concipi poſſe videntur, niſi ejuſmodi moleculas diſpergi per corpora & in interſtitiis fibrillarum, aut minorum etiam ſi velis elementorum, defigi, naturæque ſuæ tenaces breviori longiorive temporis

gua *c*). Oſtendimus ex gelatinæ natura & ex tenui parum-

ſpatio hærere, donec vel circulationis vi attritæ & mutatæ virtute ſpolientur, vel novarum partium appulſu involvantur, mutentur & quaſi ſaturentur, vel denique haud mutatæ per emunctoria corporis ejiciantur. Quid enim? Si Mithridates ſenſim venenis adſueſcendo intactum venenis corpus ſuum præſtitit, ut etiam quum vellet veneno perire, non poſſet: ſi quotidie unum alterumve nucis vomicæ nucleum vorando duos continuos per annos, a ſerpentum venenato ictu immune reddi corpus poteſt, quod ex RHEEDIO affert SPIELMANNUS *Mat. Med. p.* 233. credamusne omnem ejusmodi hominum ſubſtantiam mutari & in iſtam naturam converti: an potius particulas illas, reliquis quibus nutritur corpus, eſſe interſperſas atque infixas? Verum quocunque hæc ſe habeant modo, medicamentoſa fieri poſſe animalia corpora, non modo propriæ vi fabricæ organicæ, ſed etiam ab ingeſtorum ciborum natura, videtur concedendum eſſe.

c) Diximus in priore parte hujus tractationis pag. 8. de Serpentibus inauditam rem eſſe, eos vegetabilibus nutriri, itemque de ranis. Cujus quidem rei deinceps teſtimonia reperimus, quibus tamen parum movemur. Unde enim LINNÆUS habeat quod in *Præfat. Horti Cliffort.* pag. 1. anguem baccis ali dicat, aut quamnam ſerpentum ſpeciem intelligat, nos quidem fugit. Illud novimus, apud nonnullos ſed non certiſſimæ fidei ſcriptores hanc ſententiam occurrere, in quibus autem apparet, eos potius ex opinione propria, & quia rem ita eſſe ſibi finxerunt, iſta retuliſſe, erraſſeque illos ſupra p. 28. aſſeruimus, quando natricem cæſpite ac herbis victitare dixerunt. Ceterum parum quoque in animalium cognitione verſatus erat LINNÆUS, quum iſta ſcriberet. Veremur etiam ne quid fraudi fuerit LAURENTIO, qui in *Synopſi Reptil. pag.* 118. Bufonem Polygono aviculari ſaginatum eſſe dicit: forte Oniſci aut alia inſecta ſub iſta repente planta degentia cibum ipſi potius præbuerunt. Si clar. HORNSTEDT in *Nov. Act. Acad. Suec.* 1787.

que conſiſtente illius indole vix quidquam poſſe deduci:

p. 306. verſ. germ. & inde *Diarium Phyſicum* 1788. *April. p.* 284. Acrochordum novum ſerpentis Javanici genus, verrucis loco ſquamarum diſtinctum, quod tamen haud difficulter ad Cæciliæ genus referri poſſe videtur, fructibus victitare dicit, eorumque multos in ventriculo non digeſtos eſſe repertos: ſi CATESBÆUS in *Hiſt. Nat. Carolin. Tom. II. tab.* 64. & 67. Lacertæ Iguanæ femina Annonæ cibo eſſe refert, nihil habemus utique quod regeramus, niſi quod hæ iis ſaltem non veſcantur ſolis, ſed vermibus etiam inſectisque, obſervante DE LA BORDE apud ILL. DE LA CEPEDE *Quadrup. Ovip. p.* 276. Sed rariora hæc exempla ſunt oppido: nam ea quæ de Crotalis & Bois cognita ſunt; quæ de batrachophagis Cherſydris, de ovivoris aviculasque ſectantibus aliis ſerpentibus feruntur; quæ HASSELQUISTIUS *Itin. pag.* 368. de aviculas venante colubro in Cypro inſula ſibi viſo refert; quæ de arboribus mures allicientibus, horumque cupidine adductis ſerpentibus LABAT aliique narrant; quæ de avibus miro artificio pendulos nidos, ut arbores adſcendentes colubros evitent, ſtruentibus paſſim apud itineratores leguntur; illi porro ſerpentes aliaque amphibia quos cum animalculis in faucibus vel alvo contentis delineat SEBÆ *Muſeum*, cum Lacerta ſcilicet *T. I. tab.* 75. *fig.* 3. *T. II. tab.* 17. *fig.* 1. *cum Trochilo T. II. t.* 19. *fig.* 1. *Rana t.* 68. *fig.* 4. *Mure tab.* 78. *fig.* 6. & *tab.* 8. *fig.* 1. longe frequentius animalibus ſerpentes veſci oſtendunt. Atque ita etiam in aliis Amphibiis. Ranam ranulam vorantem pingit SEBA *T. I. tab.* 71. *fig.* 3. Noſtratem eſculentam ranam paſſerem devoraviſſe ipſi vidimus, quin anatum pullos ligurire refert ill. LA CEPEDE *Quadrup. Ovip. p.* 510. Lacertam inſecta vorantem SEBA offert, *Muſ. T. II. tab.* 10. *fig.* 4. 5. Chamæleon inſecta venatur. Crocodilus propriæ progeniei non parcit. In his animalibus minora ſemper in prædam patent majoribus. Vidimus Lacertas paluſtres quæ tantum aberant ut adultæ eſſent, ut elegantibus adhuc ſuis exterioribus branchiis

dubiam eſſe alcalini volatilis, quam multi urgent, in his animalibus copiam; neque etiam ſalis hoc genus easdem habet virtutes quæ illis animalibus tribuuntur *d*). Haud

---

ornatæ illoque adhuc in ſtatu eſſent, quem Larvam vocant, in quarum faucibus alia ejusdem ſpeciei nonniſi dimidia parte minor hærebat. Has lacertas piſcibus infeſtas dicit LINNÆUS, dum piſcinas depopulantur. Carnivoram etiam Lacertam Salamandram eſſe vidimus. Si terreſtrem Crocodilum PLINIUS *L.* 28. *Cap.* 8. odoratiſſimis tantum floribus victitare ſcribit, haud majorem quam in multis aliis quæ fando audivit fidem meretur; forte quum in animalcula floribus inſidentia iſti terreſtres Crocodili irruunt, faucium vaſtitate etiam florum aliquid carpunt. Nec rectius, quam vulgo geophagus dictus eſt Bufo, apud HOMERUM erambophagæ, praſiophagæque dictæ ſunt ranæ; nec Ranæ Morſus aut Lenticula ranis pro cibo eſt, ſed adhærentes Helices paluſtres & inſectorum larvæ. Quin quod nequidem digeri vegetabilia caſu ab his deglutita videantur, & a ventriculo confici, quum in Chamæleonis excrementis partem ſpicæ hordei intactam repererit HASSELQUISTIUS *Itin. p.* 349. *verſ. germ.* Ipſa denique longa horum animalium abſtinentia, cui ſane, ſi phytiphaga forent, nulla neceſſitas adſtringeret, raro aliis niſi animalibus amphibia nutriri docere videtur. Ad rem ipſam tota hæc diſputatio nihil facit, quum etiam a vegetabili victu medicatas animalium carnes fieri, & aliis aliisque virtutibus imbui ſatis ſuperque oſtenderimus.

d) Si enim Salem Alcalinum volatilem, qui in libello *Remède nouveau contre les maladies veneriennes tiré du regne animal, ou eſſai ſur la vertu antivenerienne de l'Alkali volatil par* B. PEYRILHE. *Paris* 1774. laudatur, auctori ſuo conceſſerimus eam quam tribuit p. 30. & 31. habere efficaciam, diſpar tamen videtur eſſe ratio, neque in illis ad quos Viperæ Lacertæque laudantur morbis, alcali volatile idem efficere.

denique negligendum eſſe urſimus odoratum in aliis, in aliis acre principium; quod multiplici ratione diverſisque gradibus in plurimis reperiri oſtendimus, & quod vario modo aliis mixtum & contemperatum eſſe poſſe nemo facile negaverit. Ex quibus jam uberrime deduci ac explicari poſſe videntur effectus, qui ſi non prorſus omnes a fide digniſſimis auctoribus ſunt prolati, & indubitatis experimentis confirmati; ſi ſunt etiam inter præſtantiſſimos medicos qui ſine fructu illa medicamentorum genera tentaverunt, reperire forte cauſas dabitur, cur ſpem illa ſefellerint, neque effectus expectationi reſponderit.

§. II.

Ergo primum meminiſſe lubet A p h r o d i ſ i a c a e illius virtutis, quæ partim ab odore, partim ab acrimonia, in nonnullis forte conjunctim ab utrisque deducenda videtur. Quæ enim venereæ rei cupidinem excitare cenſentur, ſunt, præter probe nutrientia, vel acria ex naſturcinarum plantarum & aromatum potiſſimum genere, vel odore hircino moſchatove nervos præcipue ſtimulant: qui odores quantarum ſint virium apud HALLERUM *e*) legi poteſt.

Crocodili ergo Ægyptii oculos ſummum aphrodiſiacum eſſe HASSELQUISTIUS *f*) memoriæ prodidit, ut forſan non

---

e) *Elem. Phyſiolog. T. V. p.* 159. Cf. quæ dicta ſunt in diſſ. priore pag. 29.

f) *It. in Palæſtinam. verſ. germ. p.* 347. quod omnibus confectionibus de Satyrio, de Hyacintho, ipſique Ambræ hoc ſcopo ab Arabibus anteponi dicit.

tam ipſi ſint oculi, ſed glandulæ illis ſubjectæ glandulisque ſubmaxillaribus, ob ſingularem in his animalibus cranii fabricam patentemque orbitarum ſinum, continuatæ, quæ tam in Crocodilo Indico *g*) quam Americano *h*) odorata ſubſtantia refertæ, haud ſecus ac binæ illæ ad anum ſitæ *i*), occurrunt. Neque tantum oculos, ſed & hepar bilemque & teſticulos, (forte illas glandulas potius ad anum locatas aut iſtum infra dicendum lumbarem adipem) potentis aphrodiſiaci loco haberi apud Indos alius auctor *k*) retulit.

Sed maxime Scinci celebrata virtus eſt, quæ ſterile nobis ab initio videbatur præbere argumentum, quod brevibus abſolvi poſſet; ſed nunc dum fontes adimus, & multa confuſa nec rite ab aliis intellecta perſpicimus, quum vindicias medicatæ Amphibiorum virtutis ſcribere aggreſſi ſimus, amplioris nunc diſputationis materiam futuram eſſe videmus,

---

g) *Obſerv. de phyſ. & de mathem. env. de Siam*, *p.* 37. & 27.

h) SLOANE *Nat. hiſt. of Jamaica. Vol. II. p.* 332.

i) Illuſtr. LA CEPEDE *in hiſt. quadrup. Ovipar. p.* 186. Omnibus omnium terrarum Crocodilis hos quatuor folliculos eſſe dicit: credo analogia potius ductus, quam anatomica fide; quis enim longiroſtrem Crocodilum ſ. Gavial, aut nigrum Africanum cultello ſubjecit? De folliculo ſub axillis in ætate provectioribus Crocodilis HASSELQUISTIUS *itin. in Palæſtin. p.* 347. loquitur, qui materiam ſpiſſam moſchi odore fragrantem contineat, ſollicite ab Ægyptiis exquiſito, quippe ab illorum magnatibus inter odoramenta habito. An, quum alii anatomici glandularum ſubmaxillarium meminerint, forte typographico errore apud HASSELQUISTIUM harum loco *ſubaxillarium* legitur?

k) *Eſſais ſur les mœurs de divers animaux étrangers*, *p.* 34.

videmus, quum & hallucinationes nobis ipſis vitandæ, utque vitare doceamus multa auctorum loca adducenda, & aliorum quoque errores diluendi ſint.

Laudatur ergo Scinci venereos nervos intendendi virtus, jam a PEDACIO DIOSCORIDE ANAZARBÆO *l*),

l) *Ἔςι δὲ ὁ σκίγκος κροκόδειλος χερσαῖος ἰδιογενής. — Φασὶ δὲ δύναμιν ἔχειν τεθὲν τὸ περὶ τοὺς νεφροὺς αὐτοῦ μέρος. κ. τ. λ.* id eſt, ut totum locum *Lib. II. Cap.* 59. apponamus latine: "Scincus alius eſt Ægyptius; „ alius Indicus; alius in Arabia (*ἐν τῇ ἐρυθρᾷ*, quod non rubrum mare, ſed Arabiam quam rubrum mare alluit, ſignificare, quum & præcipue PLINIUS maximum Indicum dein Arabicum eſſe dicat, SALMASIUS docet in *Exercitat. Plinian. ad Solini Polyhiſt. pag.* 322. *b. C.* neque etiam ulla in aqua marina degens lacerta cognita ſit) " natus, alius autem in Lydia Mauritaniæ re- „ peritur. Eſt autem Crocodilus terreſtris ſui generis, qui cum „ naſturtio ſale conditur." (Atque hic rurſus bene SALMASIUM l. c., cui utique grates quas a Medicis ſibi habitum iri ſperat referimus, non *ἐν καρδάμῳ*, quippe nulla res, recte jam monente MARCELLO VERGILIO ad hunc locum, illumque corruptum judicante, in Naſturtio aut cum Naſturtio condiatur, aut olim condita ſit, legendum cenſere credimus, ſed *ἐγκάρδαμον*, id vero eſt, ſimilibus naſturtii viribus; quod utique quoque PAULUM ÆGINETAM, quamvis locum reperire non poſſimus, confirmare ait, Scinco ſimilem Naſturtio virtutem eſſe dicentem. Cum Abſinthio pontico autem condiri OLEARIUS *Gottorf. Kunſtkammer tab. VIII. p.* 8. habet, neſcimus unde.) " Ajunt autem partes quæ circa renes „ poſitæ ſunt, drachmæ pondere cum vino potas virtutem habere „ veneris accendendi cupiditates."

Jam locus hic ipſe intelligendus eſt, ne in errorem deducamur, quod aliis accidit, uti omnia Interpretum eorumque qui de Medicamentorum viribus ſcripſerunt loca comparanti patebit. Scincus

& qui hoc primo materiæ medicæ ſcriptore poſterior

---

non confundendus eſt cum Crocodilo terreſtri, aut potius Crocodilis terreſtribus; ſunt enim plures: neuter confundendus cum Crocodilo magno niliaco, neque quos hodie Crocodilum terreſtrem veterum eſſe credunt, Lacertam Stellionem & Cordylum L. eſſe utique veterum, aut ſaltem non ſolos credendum eſt. Si DIOSCORIDES dicit Scincum eſſe Crocodilum terreſtrem ſui generis, aliud non vult, niſi peculiarem & diſtinctam eſſe ſpeciem Lacertæ. Nec bene DIOSCORIDEM quaſi utrumque confundat carpit GESNERUS *de quadrup. ovipar. p.* 24. *ed. francof.* Nam ex HERODOTO *Muſ.* 2. *Cap.* 69. *diviſ. Weſſelingianæ* intelligitur, Iones vocaviſſe Crocodilos, quos reliqui Græci σαύρους, id eſt Lacertas, vocabant. Ut adeo quum Nili animal, cui Ægyptii peculiare nomen *Champſas* dederunt, primum viderent, recte Lacertam eſſe judicaverint, & per eminentiam Lacertæ nomen illi dederint. Atque illa vox Ionum omnem Aſiam minorem pervagaſſe, & apud Cilices, unde oriundus erat DIOSCORIDES, quippe Anazarbæus, pariter recepta fuiſſe videtur, quin latius etiam diffuſa, uti quæ deinceps dicentur comparantibus apparebit. Verum quum ſimul illa vox Crocodili pro nilotica beſtia proxime deſignanda a Græcis adhiberetur, viderentque alias Lacertarum ſpecies, ſquamarum aſperitate aut cauda compreſſa, magis ad Crocodilum accedere, has, quia nunquam in aquis degunt, terreſtres Crocodilos ſine dubio propiore aliquo jure vocaverunt. Neque adeo Scinci cum Crocodilis terreſtribus confundendi ſunt, uti videmus feciſſe PROSPERUM ALPINUM, quem temere ſequuti ſunt qui GEOFFROY *Mater. Medic.* continuarunt, *Regn. Animal. T. II. P. II. p.* 102. PROSPER enim *Rer. Ægyptiar. L. IV. Cap. V. p.* 217. noſtrum Scincum negat eſſe illum veterum, eo argumento uſus, quod DIOSCORIDES Scincum terreſtrem Crocodilum eſſe dixerit, PAUSANIAS autem Scincos bicubitales dari tradiderit. At enim neque DIOSCORIDEM iſta dixiſſe vidimus, neque PAUSANIAS quidquam de

eſſe videtur CAJO PLINIO SECUNDO *m*), & altero

Scincis habet, ſed in *Atticis*, *Cap.* 23. " Aquam ex Atlante de„ ſcendere turbulentam, circaque ejus fontes Crocodilos (i. e. ſive „ illos terreſtres dictos, ſive Lacertas in genere) gigni, nihilo cu„ bitalibus minores, refert: & in *Corinthiacis Cap.* 28. ſolam Afri„ cam terreſtres Crocodilos gignere duum cubitum nihilo minores." Uti HERODOTUS *Melpom.* ſ. *Lib. IV. Cap.* 192. *diviſ. Weſſeling.* apud Maxyes Africæ tricubitales ferme Crocodilos terreſtres Lacertis ſimillimos gigni dicit.

m) " Similis Crocodilo ſed minor etiam Ichneumone eſt in Nilo na„ tus Scincus, contra venena præcipuum antidotum: item ad in„ flammandam virorum venerem: PLIN. *Lib. VIII. Cap.* 25." & alio loco: — " Ex eadem ſimilitudine eſt Scincus, quem quidam „ terreſtrem Crocodilum eſſe dixerunt, candidior autem, & te„ nuiore cute. Præcipua autem differentia dignoſcitur a Crocodilo, „ ſquamarum ſerie (*ſeta* legunt alii) a cauda a caput verſa. „ Maximus Indicus, dein Arabicus. Afferuntur ſalſi. Roſtrum ejus „ & pedes in vino albo poti cupiditates veneris accendunt. &c." PLIN. *Hiſt. Nat. Lib. XXVIII. Cap.* 8. *ex vulgari diviſione*, & SIVRYI, *Vol. IX. p.* 628. *Cap.* 30. *ex recenſ.* HARDUINI *p.* 463.

In quo quidem ſcriptore evidentiſſimum eſt, illum nullatenus noſtrum hodie uſitatum Scincum intelligere, quod vel ſquamæ, quibus a Crocodilo Niliaco diſtinguit, indicant. Illas ita interpretatur clar. SIVRY, in gallica ſua verſione, *l. c. p.* 629. & *T. III. p.* 397. ac ſi omnes quæ corpus tegunt ſquamæ in contrarium ferantur, & apice anteriora ſpectent, qualis fere in celeb. PALLASII *Spicileg. Zoolog. Faſc. VIII tab.* 1. *fig.* 5. Gobius Cyprinoides pingitur. At illud incuria pictoris accidit, neque debuerat error repeti & multiplicari in *Encyclop. method. Ichthyol.* quam edidit *Abb.* BONNATERRE, *tab.* 56. *fig.* 143. Inaudita hæc res eſt, & naturæ finibus contraria. Sed neque ſerratas dorſi ſquamas, quales in multis Lacertis, e. gr. Dracæna, Iguana, occurrunt, intelligi perſuade

ſ poſt Hippocratem Medicinæ parente CLAUDIO GALE-

---

mur, ut iſtæ ſcilicet antrorſum reſpiciant; quum & hujus rei nulla exempla occurrant, & aculeus reflexus in Squalo Centrina, & prior dorſalis pinna in Trachino dracone, & ſi quæ ſunt aliæ pinnæ ſpinæve recumbentes, ab hac re prorſus alienæ ſint. Ergo hunc in modum potius PLINII iſte locus intelligendus eſſe videtur, ut quum docere velit, qua ratione terreſtris Crocodilus a Niliaco differat, inque hoc ſerrata ſquamarum ſeries ab apice caudæ antrorſum ducta & in duos ramos diviſa verſus baſin caudæ ſenſim evaneſcat, in hoc ſeries iſtarum ſquamarum ad capitis regionem usque producatur; quæ res in Lacertam ſuperciliofam LINN. & Lac. ſcutatam L. utramque Aſiæ inquilinam oppido cadit. Ut adeo harum alterutra, vel potius utraque, aut ſi hæc extra Amboinam non occurrat, ſine dubio aliæ ſimiles nondum rite cognitæ diſtinctæque Lacertarum ſpecies Crocodili terreſtris aut etiam Scinci, quorum quippe plures indicant, nomine apud veteres receptæ fuerint. Proinde ſive *ſeries* ſive *ſeta*, ſive *ſerra* hoc loco legamus, eodem redibit, & retinenda illa lectio erit, quam codices habent. Perbene namque ſeta in his dici poteſt, quippe ſquamæ iſtæ in acumen ſunt attenuatæ, LINNÆUS ciliatas vocat, non in rotundum obtuſumque marginem, ut in Crocodilo, elevatæ. Ceterum non mirandum eſt, Crocodilum terreſtrem cum nilotico, Scincumque cum Crocodilis terreſtribus ſæpe confuſum eſſe, quippe quod & Lacertæ Dracenæ L. (vid. DE LA CEPÈDE *Quadrup. ovip. p.* 245.) & Lac. Monitori L. (vid. id. pag. 251. in not. & FERMIN *Deſcript. de la Holl. équinox. pag.* 31. 32.) in inſignem ſcilicet amplitudinem excreſcentibus accidit: & ipſum quoque Chamæleonem Crocodilis ſimillimum faciat PLINIUS *Lib. XXVIII. Cap. 8. ante Scincum, pag. 622. ed. Sivr.* aut ſaltem terreſtri, ſi magnitudo ſpectetur, Crocodilo; uti intelligi vult ill. COMES A TURRE REZZONICI *Diſquiſit. Plinian. T. II. p.* 143. Neque magis hæc mi-

NO *n*) omnique poſtea Medicorum ſchola, maxime Arabibus.

---

randa ſunt, quam ſi recentiſſimus aliquis auctor, haud magis quam veteres principiis hiſtoriæ naturalis, qualibus hodie utimur, imbutus, aut nominibus quibus conſtans ſignificatio eſt uſus, Salamandræ nomen imponit Lacertæ, cujus formam ipſe cum Crocodilo comparat, & quæ nihil Salamandrini, id eſt non cutim nudam loco ſquamarum, non palmas tetradactylas &c. habere videtur. vid. *Eſſai philoſoph. ſur les mœurs de divers animaux étrangers. Paris* 1783. *pag.* 35. aut quando bonus TOURNEFORTIUS Crocodili terreſtris nomine Lacertam Stellionem *Linn.* Crocodilo Niliaco ſimillimam facit. *Itin. Or. Epiſt.* 7. *Tom. I. pag.* 373. *edit. in* 8*vo.* Et nonne hoc optimis quibusvis ſcriptoribus recentioribus accidit, qui ad alia properantes, ſæpe aliorum nominibus & allegationibus & iconibus quæ præcipuos aliquos characteres exprimunt, falli ſe ſinunt. Ita, ut inter plurima unum modo huc faciens exemplum afferamus, de hoc ipſo animali de quo loquimur, noſtro officinali Scinco, allegat LINNÆUS ad Lac. Scincum, & cum illo DE LA CEPÈDE *pag.* 373. *Muſeum* SEBÆ *T. II. tab.* 105. *fig.* 3. *pag.* 112. Jam figuram iſtam inſpicienti ſtatim apparebit, cauda corpore longiore, capite majore, collo ſubconſtricto, roſtro magis obtuſo, defectu faſciarum dorſalium eam omnino differre, & claris difertisque verbis deſcriptionis auctor illam ſpeciem ab officinali noſtro Scinco diſtinguit, cujus nullam, ſine dubio quod ubivis cognitus eſt, figuram dedit.

n) *De Simplic. Medicam. facultat. Lib. XI. Cap.* 16. τὰ περὶ τοὺς νεφροὺς τῶν σκίγκων, ὡς ἐντατικὰ αἰδοίων πίνεται. "Quæ circa renes „ſunt Scincorum bibunt quidam tanquam pudenda intendentes." Et de *ſimplic. Medicam.* GALENO adſcriptus latinus liber ad Paternianum, in CHARTER. *coll. T. XIII. p.* 1001. *a.* "Scincus animal parvulum eſt, quod in India invenitur, quadrupes & ſimile „Lacerto, ſed multo majus, & longius, & ventroſum: hoc igitur

Quæ ſequentibus quidem temporibus in dubium vocari cœpit, nec magis nos, quam SPIELMANNUS *o*) ullam certam obſervationem reperimus, qua decantatæ illi virtuti fides ſua conſtet; eam forte ob cauſam, quod noſtris in terris ab ejusmodi animalibus abhorrere, nec niſi aliis commixta adhibere, perditæ etiam luxuriæ homines aliis potius irritamentis quam ex pharmaceutica penu depromptis uti ſoleant. Dubia quoque LINNÆO *p*) videtur, & apud varios auctores qui ex profeſſo de animalium medicatis viribus ſcripſerunt *q*) nulla ejus facta eſt mentio; quin HOESTIUS *r*) qui tamen Mauros aphrodiſiaca maxime expetere narrat, & apud illos hunc in finem uſitata recenſet, nihil de Scinco habet, in FORSKAHLIO quo-

---

ſalitur. Ad venerea facit drachma una carunculæ illius ex vini cyatho potata; ſi enim plus ſumatur, affert periculum.

o) *Mater. Medic. ed. II. pag.* 542.

p) *Mater. Medic. ed. V. cur.* SCHREBER. *n.* 38. *p.* 19.

q) Non habet SEXTUS PLATONICUS de medicamentis ex animalibus, qui tamen ineptiſſima habet alia. Non GEOFR. LINOCIER *hiſtoire des plantes & animaux. Paris* 1584. FRANC. VELEZ DE ARCINEGA *libro de los Quadrupedes y ſerpientes terreſtres, recebidos en el uſo di Medicina. Madrit* 1597. VAN DEN BOSSCHE *Hiſtor. Medic. Animal. Bruxell.* 1639. LIEUTAUD *précis de la matière medicale.* MATANI *de remediis. Piſis.* 1769. Multis annis officinas Italas Scinco caruiſſe VALERIUS CORDUS *in Dioſcor. Lib. II. Cap.* 71. refert, & aliquot modo abhinc annis Venetiis vendi RONDELETIUS *Hiſtor. Aquatil. P. II. p.* 231. qui bini auctores Seculo XVI ſcripſerunt.

r) *Nachrichten von Marókos und Fes. Kopenhagen* 1781. *p.* 249.

que *s*) deſideratur; oblivione credo magis, quam quod inter orientalium gentium pharmaca omnino non occurrat. Multis enim laudibus concelebrari dicit PROSP. ALPINUS *ss*): diſertis verbis aphrodiſiacum inſigne, orientalibus multo in uſu, ab europæis quidem derelictum, dicit HASSELQUIST *t*) cujus caro in pulverem redacta, cum excipiente quodam ſtimulante, etiam juſculum ex recenti decoctum ab Arabibus adhibeatur. Quum adeo hodienum ibi in uſu ſit, perſuadere ſane nobis non poſſumus, ſagax iſtarum gentium ad veneris irritamenta ingenium, inter tot alia quæ tellus illorum fert ſtimulantia, adeo diu in hujus virtute erraviſſe & adhucdum errare, inertique carni primum locum dediſſe inter medicamenta quibus maxime indulgent, transferrique hos ipſos noſtros quibus hodie utimur Scincos ſale conditos & exſiccatos, ad Perſas usque & Indos *u*) apud quos tamen alia ad terreſtres Crocodilos veterum referenda ſpecies inſtaurandis hominum equorumque viribus *x*) in uſu eſt. Tantoque magis non inertem Scincum eſſe perſuademur, quanquam propriis experimentis deſtituimur, quod graves & veraces ſcriptores, quum multi *y*) utique aliena tantum fide recepe-

---

s) *Mater. Medic. Kahirina, adjectà Deſcript. Animal. &c. quæ in itin. orient. obſervavit pag.* 141.

ss) *Rer. Ægypt. Lib. II. Cap. XI. pag.* 132.

t) *Itin. in Palæſtin. verſ. germ. p.* 361.

u) *Eſſai philoſ. ſur les mœurs de divers Animaux, p.* 36.

x) ibid. pag. ead.

y) Ajunt carnes Scinci venerem accendere. DIOSCOR.
Per ſe laterum carnes efficaciores creduntur. PLIN.

rint, certam rem eſſe omnino adſtruant z), & ſi nimia quantitate ſumatur, periculo non carere doceant a). Aut quo demum pacto accidit, obſecro, ut hujus ſimiliumve animalium carnes, non ab Europæis modo, Arabibus atque Ægyptiis, ſed apud alias quoque Africæ gentes, & apud remotos Indos, remotiſſimosque Japoniæ regni incolas, quin ex adverſa orbis parte Mexicanos, unanimi b) veluti conſenſu,

---

z) Scincorum uſum venerem mirifice excitare conſtat. FUCHSIUS *de Compoſit. Medicam. Lib. II. ad Electuar. Diaſatyr. Myrepſi. p. 388. ed. Lugd. an. 1556.*

Virile ſemper officium reparaverunt & Piper & Satyrium & Scincus. THEODOR. PRISCIANUS *Lib. II. Cap. XI. de Satyriaſi vel impedimento uſus veneris.* De his non eadem fide ac certitudine factis aſſertionibus cf. quoque mox not. *b*.

a) Ultra drachmam non eſſe exhibendum notavit SEXTUS EMPIRICUS. Facit nimiam erectionem virgæ, adeo ut oporteat fieri medicinam extinguentem ipſam, SERAPIO *de Simplicibus. Cap. 456.* Notandum quod non multum poni debeat, quia læſionem inferret, PLATEARIUS *de ſimpl. medic. lit. S. cap. 23.* Si plus uno cyatho potetur, nervos lædit, MATTH. SYLVAT. *Pandect. Medic. Simplic. Cap. DCIV.* allegato DIOSCORIDE, cujus verbis ipſe hæc ſibi propria ſubjungit. Ita ſaltem in editione Papiæ edita per Magiſtrum Bernardinum de Garaldis 1521. Nam in alia ſplendidiſſima Pandectarii editione, ſine urbis aut æræ inſcriptione, cujus nullibi mentionem factam reperimus, quam patria noſtra Bibliotheca ſervat, articulus hic capite CXIII. continetur, & Serapionis judicium de nimia remedii doſi, quod ille ALCANZI auctoritate ſubjungit, allegatur.

b) De prioribus dictum eſt ſupra. Sed animal quod *Skinkôre* vocat, Salamandræ affine, quia validum ſtimulans habetur, inſigni pretio a Turcis Barbariæ incolis emi refert SHAW *travels in Barbary*

conſenſu, nec ulla aut traditione aut in uno abſurdo commento conſpiratione facta, unum eundemque ad uſum

---

bary &c. II. edit. Lond. 1757. *p.* 348. Japani Lacertam Japanicam, quæ Salamandrinæ pariter eſt familiæ, tanquam aphrodiſiacum ubique venalem habent, docente cl. THUNBERG *in Nov. Act. Suec. T. VIII. trim. II. n. V. p.* 116. *verſ. germ.* ubi quidem clariſſimus vir ex libris aut a Medicis europæis vim hanc imaginariam potius quam veram didiciſſe Japanos credit: ſed pace ejus quæri poſſe videtur, an veroſimile ſit, gentem illam adeo moribus a nobis diverſam, apud quam haud longo tempore commorati ſunt Luſitani, alia ſane curantes quam hujusmodi res, iſta ſi vera non ſint ab Europæis recepiſſe, hos autem illos ab omnibus tunc pro ſpuriis habitos Scincos Salamandrini generis potius oſtendiſſe quam veros aut veris magis propinquos, quibus ut Japania careat credi non poteſt: denique ſi ineptiæ eſſent, credibile ne videtur Japanos ad THUNBERGII usque tempora illi opinioni adhæſuros, nec futile pharmacum dudum rejecturos fuiſſe? De Mexicanis autem HERNANDEZ *Rer. Medic. Nov. Hiſp. Lib. IX. Cap.* 2. *p.* 315. refert, *Acaltetepon* lacertæ ſpeciem ab indigenis Hiſpanis Scorpium dictam, terrificam, duas ſpithamas longam, prolixa cauda, brevibus cruribus, lingua quam interdum verſat rubra, lata ac bifida, torvo capite, inceſſu gravi tardoque & cruſta intectum dura, fulvis candidisque punctis, parvulas margaritas imitantibus, aut lithoſpermi ſemina (ergo diſtinctam ab aliis cognitis omnibus ſpeciem) venerem dici mirum in modum excitare, ſi lumborum caro duorum obolorum pondere ingeratur, neque in illa re Scincîs cedere. Idem *Cap.* 4. *pag.* 316. *de Axolotl* narrat eſſe Lacertam dodrantis longitudine, pollicemque craſſam, etſi cubitum interdum excedit, quæ quaternis natet pedibus in digitos perſimiles illis ranarum deſinentibus, capite magno, coloris atri, quæ ſalubre ac gratum præbeat alimentum, nec diſſimile anguillarum carni,

celebrentur? Atque hic jam maxime apparet, non unum *c*)

quæque ingeſta venerem excitare obſervata ſit, haud ſecus ac facere ſolent Scinci, quos terreſtres Crocodilos quidam vocant, ad quorum fortaſſe genus pertinere credit. Et ſane figura quam exhibet ſerrato dorſo iſtos refert, uti verticillàta cauda Stelliones Cordylosque: neque mente concipi poteſt, qua ratione ill. LA CEPÈDE *in hiſt. nat. des quadrup. ovip. p.* 490. multa utique miſcens & turbans in hac claſſe animalium, jejunus plurimum, ſectator lenocinii verborum anteceſſoris more, ut denuo ordiendam hiſtoriam eſſe perſuadeamur, in illam cogitationem incidere potuerit, iſtam eſſe eandem cum Lac. paluſtri *Linn.* aut etiam, monſtroſiorè quoque opinione, nonniſi quadrupedem caudatamque ranæ alicujus larvam cenſendam eſſe.

c) Apparet enim jam ex DIOSCORIDE, cujus locum ſupra not. *l.* p.9. excitavimus, quatuor allatos fuiſſe Scincos, Ægyptium, Indicum, Arabicum & Mauritanicum Lydiæ. SERAPIO autem *de Simplicibus Cap.* 456. habet " ex Babylonia & ex India, & eos qui generantur „ in mari Cozum & qui reperiuntur in regionibus Lodiæ, & in „ regionibus Marſiorum". Omnia autem cetera ex DIOSCORIDE habens ORIBASIUS ſolus dicit, quartum Apolloniæ in Mauritania naſci, *Medicinal. Collector. Lib. XII. tit. Scinchus*; *in Syllog. Stephan. I. p.* 440. Verum hæc magis ad Geographos ſpectant quam ad nos. Sed jam Seculi quinti initio neque iſti veterum Scinci, neque noſter nobis officinalis videntur recepti fuiſſe, ſed Aſcalabotæ dictæ Græcis Lacertæ (voce jam apud ARISTOTELEM & PLINIUM occurrente, & vel ridiculo errore vel ſingulari miraque ac ulterius indaganda conſpiratione Americanæ originis habitā voce, in SEBÆ *Muſ. I. tab.* 100. *n.* 2. & inde in DEBOIS *Dict. d'hiſt. natur. I. p.* 174.) quæ per parietes repere & curtæ eſſe dicuntur, & Stellionum nomine etiam appellari, ut ad Lac. Stellionem LINN. ſpectare utique videantur. Non ſane mentionem faceremus ineptiſſimi a MARCELLO EMPIRICO *de Medic. Cap.* 33. deſcripti

duntaxat eſſe animal Scinci nomine notum, cui decantata

---

medicamenti, quo quatuor ejusmodi Aſcalabotas, ſi quis in venerem voluerit paratus eſſe, jubet infundi aceto acri triduo vel quatriduo, tum addi multa quæ referre hoc loco nil juvat, dextrique pedis pollici imponi; niſi hoc ipſum oſtenderet, de Scinco jam fuiſſe incertos Medicos, aliasque ſpecies ſubſtitutas eſſe. Inde jam, ne forte errori locus eſſet, in antidoto ad tentiginem excitandam quam habet MYREPSUS *de Antidot. Sect. I. Cap. 69. in Coll. Steph. II. pag.* 375. uterque tam Stellio quam Scincus præcipitur.

Primum reperimus SERAPIONEM Arabem Scincum expreſſis verbis piſcem vocare, & ſpeciem Stellionis aquatici facere. Ita enim ille de *Simplicibus*, *Cap.* 456. "Rhule id eſt Ren. Renes „ ſunt Stinci. Ex piſcibus iſtis (verba quæ ſequuntur *& ſunt Stinci* „ alius manu ad marginem adſcripta fuiſſe oportet) quidam defe„ runtur ex Babylonia: & quidam ex India. Et ex eis ſunt qui „ generantur in mari Cozum, & ex eis ſunt qui reperiuntur „ Lodiæ, & in regionibus Marſiorum, & ſunt ſpecies Stellionis „ aquatici: & ipſi quidem deſiccantur in tempore autumni. Et di„ citur quod quando ſumitur in potu ex eo quod eſt juxta renes „ Scinci, incitat fortiter libidinem." Ut inde appareat, non primum fuiſſe ALBERTUM MAGNUM, Serapioni quippe poſteriorem, qui aquaticum animal Scincum fecit, prouti SALMASIUS *in Exercitat. Plinian. pag.* 322. ſtatuerat. Si modo SERAPIO iſta utique dixit. In illo quippe loco incertum eſt quænam Dioſcoridis non bene intellectis verbis debeantur, aut quæ Serapio ſciens & propria ex experientia dixerit, aut quæ tandem Serapionis interpreti debeantur. Nam Serapionem Dioſcoridis locum ante oculos habuiſſe palam eſt, quoniam quatuor recenſet regiones unde afferuntur, ut ille. Forſitan, quum Arabes corruptiſſimis Græcorum verſionibus uterentur, ex eo quod in mari generari legeret, ultra progreſſus quam par erat, & clariorem rem reddere

hæc virtus tribuenda ſit, ſed eſſe plura, atque illa etiam

cupiens, piſcem vocavit. Forte jam illis, quin antiquioribus, temporibus illa ſpecies magis in uſu erat, de qua ex SHAWIO deinceps loquemur, & quæ revera aquaticum animal eſt; ut non refragemur, ſi quis etiam velit eſſe illam quartam Mauritanicam Dioſcoridis ſpeciem, quem ſcilicet, quum ſibi maxime cognitum Scincum recte animal terreſtre dixiſſet, aliam aliunde allatam ſpeciem iisdem celebrem viribus, (licet aquaticum animal, quod ipſe ſcire non poterat) iſtis miſcuiſſe haud ægrius ferendum eſt, quam ſi hodie quis dicat Ichthyocollam gluten eſſe ex Acipenſere paratum, & afferri ex his illisve regionibus, in quarum una poſteritas noſtra diſcet ex Cyprino Barbo aut Tetrodonte Mola aut alio piſce parari. Suſpicamur etiam Serapionem ſua lingua non uſum eſſe voce quæ Stellionem aquaticum ſignificat, ſed quæ generica quaſi eſt, prouti Crocodilus terreſtris Græcorum, aut nobis Salamandra; quamque interpres Serapionis ſuo tempore haud alios quam aquaticos Scincos cognitos habens & qua poſſet clariſſima voce rem exprimere cupiens per Stellionem aquaticum vertit. Id illis qui Arabicæ linguæ gnari ſunt, & rerum ſimul intelligentes extricandum relinquimus. Verum hæc quocunque modo ſe habeant, nullo modo videtur vero ſimile eſſe, Serapionem Arabem ignoraviſſe Scincum Arabicum, neque alium noviſſe niſi quem piſcem vocaret aut Stellionem aquaticum. Evidenter iſta nonniſi barbaris ejus latinis interpretibus debentur. Ita enim MATTHÆUS SYLVATICUS *Pandect. Medic. Simpl.* articulo *Rhule* arabice: latine Ren: Cap. DCXIII. poſtquam Serapionis adduxit verba, pergit præſcripto D*ya*ſcoridis nomine: " Scincus animal eſt, quod & in India repe„ritur, quadrupes ſimile lacertæ, & multo majus & ventoſius: „aptum ad venereos actus. Sed in noſtris partibus habemus æque „parvulos, ſicut ſunt lacertæ noviter ortæ: & in aqua ſunt de„gentia." Hæc in illa editione Seculi XVti, anonyma & ignota, de qua ſupra not. *a.* dictum eſt, videnturque poſt SYLVATICUM, alius

ſatis inter ſe diverſa, alia terreſtria quæ interiore fabrica

manu, ad marginem libri adjecta fuiſſe. Nam in editione Papiana Cap. DCIV. ita legitur. "Diaſcor. Stincus animal eſt in India, „ repertum quadrupes ſimile Lacertæ, niſi quia cauda non eſt ro- „ tunda, ſed lateraliter preſſa, uti piſcibus natare apta, & multo „ majus & longius & ventoſius" &c. &c. Ita ſcilicet tunc ſolebant ſuas interpretationes allegatis auctorum verbis intermiſcere & ſubſtituere, aut etiam librarii, uti ſatis notum eſt, ab aliis ad marginem adſcripta intercalare. Ergo SYLVATICUS, ut explicaret quid eſſet ille DIOSCORIDIS Crocodilus terreſtris proprii generis, circumſcriptione uſus eſt, lacertasque cauda compreſſa vocavit; ut adeo iſtius adhuc temporibus advecti fuiſſe videantur non noſtri hodie dicti Scinci, ſed ejusmodi ad primam Lacertæ familiam *Linn.* pertinentes, de quibus ſupra (not. *m.*) p. 12. dictum eſt. Sed in eo erravit bonus MATTHÆUS, & ut ſæpe ſolet accidere iis qui explicare aliquid ſuſtinent, ut nova & nimia addant, & veris rebus fabulas ſuperſtruant, de ſuo adjecit, caudam hanc compreſſam natatui aptam eſſe: quod vel ideo in mentem illi venire non debuerat, quod DIOSCORIDES terreſtrem vocet. Atque ab his jam temporibus derivandus duplex ille error eſſe videtur, primum quod Scincum quo hodie utimur plurimi aquaticum animal eſſe contendant; dein quod noſtrates Lacertæ aquaticæ verorum Scincorum loco introductæ fuerint. Et illi quidem priori errori in hunc usque diem propagato ſequentibus temporibus auctoritatem conciliavit DIOSCORIDES ipſe non bene intellectus, tum maxime etiam poſteriores ejus interpretes qui τὴν ἐρυθρὰν per mare rubrum verterunt (vid. ſupra not. *l.* p. 9.): forte & illud quod marinum ſæpe ſoleat dici, quod trans mare adfertur. Ita e. gr. IMPERATI *Hiſt. Nat. Lib. XXVIII. Cap.* 1. ne quidem Scinci vocabulo uſus, Lacertas in communem uſum *a* mari rubro ad nos deferri ſub appellatione Lacertæ marinæ dicit. Sed neque illi veterum Scinci aquatici fuerunt, quod intelligere, uti jam diximus, facile poterant

& generationis præcipue modo, lingua, ſquamis, magis

omnes, quum terreſtrium Crocodilorum ex genere illos faciat Dioſcorides. Et ſi PLINIUS loco ſupra (not. *m.*) allegato, in Nilo natum Scincum dicit, qua ratione id intelligendum ſit, docebit SOLINUS qui *Polyhiſt. Libr. XXXII.* "Scinci quoque, dicit, „circa Nilum frequentiſſimi, Crocodilis quidem ſimiles, ſed „forma modica & anguſta, verum ad opem ſalutarem non quali- „bet neceſſarii: medentes quippe ex ipſis pocula inficiunt, qui- „bus & ſtupor nervorum excitetur, & veneni vis exigatur." Ad quem locum SALMASIUS in *Exercit. Plin. p.* 322. *b.* "Recte circa „Nilum. Nec enim in Nilo. Terreſtre quippe animal Scincus, „non aquatile. Et falluntur omnes recentiores, qui ALBERTO „MAGNO duce Scincos aquæ transſcripſerunt, quum coloni ter- „ræ ſint. In eodem tamen errore etiam quidam vetuſtiorum Geo- „graphus noſter ἀνέκδοτος de Nilo: *de flumine ſuperius dicto ca- „piuntur Crocodili parvæ magnitudinis, quos plerumque ad „pigmentarios videmus.* Planum eſt, Scincos intelligere." (Uti- que. Sed planum nobis iſtud non videtur, Geographum illum id ſibi velle, ex Nilo deſumi Scincos, quum illud *de Nilo* etiam haud difficulter de vicinia Nili, de terra quam Nilus perfluit, ex- plicari poſſit, uti 'Ερυθρὰ ſupra not. *l.*) "Ex Ægypto quidem affe- „rebantur, ſed non in Nilo capiebantur. — PLINIUS quoque ſui „oblitus videtur, quum Lib. VIII. Cap. 25. ſcribit, Scincum in „Nilo natum Crocodilo ſimilem eſſe ichneumone minorem. Na- „ſcitur enim circa Nilum, non in Nilo. Ergo Scincus ζῶον χερσαῖον, „etiam ſi non idem ſit cum Crocodilo terreſtri, quod quidam vo- „lunt." Neque noſter quo hodie utimur Scincus aquaticum animal eſt, quamvis Lac. Maboyæ, quæ ideo quoque Scincus maximus nonnullis dicta eſt, perſimilis ſit, atque illa docente SLOANIO *Nat. Hiſt. of Jam. T. II. p.* 334. *Sp. XIII.* in uliginoſis degat, & in aqua pariter ac terra vivere poſſit: & quamvis Lacertæ ægyptia- cæ SEBÆ *T. II. tab.* 105. *fig.* 3. ſimilis ſit, quam non bene ad Scin-

cum ſerpentibus conveniunt; alia aquatilia, quæ nuda

cum a LINNÆO referri ſupra (not. *m* p. 13.) vidimus, & quam auctor deſcriptionis apud Sebam prope Nilum in ſalo degere, at in ſolo tamen, dicit (evidenti contradictione, ut quid ſalum ſit non intellexiſſe & litus ſalſum ad oſtia Nili, quod mari alluitur, voluiſſe videatur). Nam BELLONIUS qui Ægyptum adiit, in *Aquatil. Lib. I. p.* 46. nihil de aquatica vita habet, ſed præſertim apud Memphim, ergo longe a mari, reperiri dicit; modo noſtrum intelligat, nam quadrantem longitudine non excedere, & lineas transverſas in dorſo puniceas, & præcipue laterales lineas cum piſcibus communes habere dicit, & figura quoque, utut ceterum rudibus iconibus fides non magna ſit, caudam pedesque nimis longos collumque conſtrictum exhibet. PROSP. ALPINUS *Rer. Ægypt. Lib. IV. Cap.* 5. *p.* 217. ex cujus rudiſſimis figuris extricari nihil poteſt, dum amphibium animal eſſe dicit Scincum, quod & in aqua Nili & in terra vivit, illud a SEBA *Lib. II. tab.* 105. *fig.* 3. deſcriptum animal intelligere videtur: illa autem Lacerta quam ſupra Memphim in terreſtribus ſiccisque locis reperiri ait, cum noſtro quidem caudæ brevitate convenit, ſed quia cubitali magnitudine facit & Crocodilo ſimilem, noſtro Scinco nequidem ſuppar haberi poterit, quippe in quo nullam cum Crocodilo ſimilitudinem agnoſcit. An ad recentiorum Crocodilum terreſtrem, Lac. Stellionem ſcilicet ſimilemve, an ad aliquem Veterum ex familia carinata cauda dorſoque ſerrato præditarum referri oporteat, dici nequit, quum de utroque evidentiſſimo charactere taceat: videtur autem poſterius, quia undecimæ tabulæ prior figura ſetoſi dorſi aliquid oſtendit. Sed qui præ aliis omnibus hac in re audiendus eſt HASSELQUISTIUS, in montibus inter Arabiam Ægyptumque locum Scinci noſtri natalem ponit in *Act. Upſal.* 1750. *p.* 30. & ex illo LINN. in *S. N.* & DE BOIS *in dict. d'Hiſt. Nat. T. IV. p.* 102.

Alter error ſequioribus temporibus introductus ille eſt, quod aquaticas Lacertas ex Salamandrarum familia alepidotas tetradacty-

cute ſine ſquamis, lingua, coſtarum defectu, & maxime generationis

---

las Scincorum loco poſuerunt. Jam enim Monachi in Meſuen commentati circa Romam, & JOH. PLATEARIUS Scincos etiam in Apulia reperiri ſcripſerunt, GESNERO teſte. HERMOLAUS BARBARUS *Corollar. in Dioſcor. Cap.* 270. in Vicentino agro Scincos dari ait veris minores, quos pro Ægyptiis officinæ ſubjiciunt. Quando marini Scinci deſunt, officinas fluviatilibus uti, non pari tamen effectu RUELLIUS habet *ad Dioſcor. Lib. II. Cap.* 58. VALERIUS CORDUS in *Dioſcor. Lib. II. Cap.* 71. parvas Lacertas Salamandris ſimiles Scincorum marinorum nomine vendi, quas optat caveri, refert. LEONH. FUCHSIUS de *Medicam. compoſ.* non alios quam hos aquaticos novit, & Lacertas duabus caudis præditas monſtroſas illis ſubſtitutas rejicit, viciſſimque ob illas non bene pro veris receptas aquaticas caſtigatur a MATTHIOLO *Comm. in Dioſcor. Lib. II. Cap.* 60. *p.* 363. 364. *ed. Valgris.* qui non ſine magno fortaſſis hominum diſcrimine illas exhiberi credit. Aquaticas Lacertas quæ pro veris Scincis terreſtribusque Crocodili(*bu*)s ſæpe venduntur, noxias eſſe, qui has duplici figura, neque aliam, delineat ADAM LONICERUS *Natural. hiſtor. opus. pag.* 285. *a.* Atque hæ Lacertæ aquaticæ una cum vero Scinco Norimbergæ videntur in officinas receptæ fuiſſe, quum ſimul cum iſto Scinci minoris nomine deſcribantur, effictæ in LOCHNERI *Rarior. Muſ. Besler. Tab. XII. fig.* 4. *p.* 44. Quosnam duorum generum piſciculos (ita aliorum modo Scincos vocat) conſtanti rumore, ex Nilo allatos oſtendi velit BERNARD. DESSENNIUS CRONENBURGIUS *de compoſ. Medicam. Lib. I. pag.* 77. nos quidem ignorare fatemur. Duplicem facit SIVRY *ad Plin. Lib. VIII. Cap.* 25. *Vol. III. p.* 396. illum recentiorum nomine *Scinc* diſtinguens a Pliniano quem *Skink* ſcribi vult, & cui noſtrum non convenire judicat. Potuerat adeo & tres ſtatuere, noſtrum duosque Plinianos, aut quinque, ſi noſtro quatuor Dioſcoridi memoratos adjungat. At enim

generationis modo, fœcundatione ſcilicet ſine ſexuum

---

enim non una etiam Lacertæ aquaticæ ſpecies Scinco ſuppoſita eſt. Nam allegata modo loca conferenti rerum gnaro apparebit, majorem criſtatam minoremque noſtratem Lacertam aquaticam, quæ non uti LA CEPÈDIO placet ad unam ſpeciem referendæ ſunt, ſed quæ, uti olim jam perſuaſi eramus, & nunc ex autographis ROESELII tabulis ineditis quas ante oculos habemus confirmatur, duæ diſtinctæ ſpecies cenſendæ, pariter receptas fuiſſe. Præter has aliam oportet eſſe ſpeciem hunc in modum olim adhibitam, quam ad Cordylum Ariſtotelis refert BELLONIUS *Aquatil. p.* 46. *&* 48. Eam officinas falſo pro Scinco, magno utentium incommodo, exponere dicit. Credimus inquilinam & gallicam ſpeciem eſſe, quia non videtur ſilentio preſſurus fuiſſe, ſi in orientali ſuo itinere obviam ſibi facta eſſet. Noſtratium autem neutra eſt, quoniam viviparam dicit more Salamandræ, & digitis attrectatam lacteum humorem illius more emittere, quorum nihil in noſtras aquaticas Lacertas cadit. Neque de Lacerta Cordylo *Linn.* cui ſcilicet is cognomen hoc fecit, ullo modo cogitari poteſt. Mirum, cum vivipara natura branchias una tribui: quæ res ſi ſimul adſit, neque iſta qua branchiæ adſunt ætas multo tempore antevertat vivum partum, quod vix perſuademur, magno argumento futurum eſt & Linnæanæ Sireni lacertinæ, & Laurentianis Tritonibus, diſtincta ſcilicet iſta eſſe & ſui generis animalia, non imperfectas larvas. Sed & in Africæ aquis aquaticum Scincum reperiri ſcribit OLEARIUS in *Gottorpiſche Kunſtkammer. tab. VIII. pag.* 8 unde habeat, non dicit: forte ex proprio itinere; & quod alibi locorum, non ex male intellectis Dioſcoridis verbis ejusmodi aquatici noſtro Scinco ſubſtituantur, ſed quod ab antiquiſſimis temporibus incolarum experimentis cogniti adhibeantur. Huc ſcilicet illum *Skinkôre* referimus, cujus ſtimulantis loco a Turcis inſigni pretio coëmpti meminit SHAW *travels or obſervations relating to ſeveral parts of Barbary and the Levant. II. edit. p.* 348. quamque

conjunctione peracta ranino generi magis accedunt: & apparet ſimul, haud improbabili quidem ratione, cur quæ ab aliis aſſerta fuit virtus, in dubium fuerit vocata ab aliis

delineatam quidem apud SEBAM *Theſ. Vol. I. tab.* 14. *fig.* 2. ſed non ſatis deſcriptam eſſe credit. Nos ejus figuram numeris haud notatam ſed ad p. 178. relatam cum Sebana comparantes illas tam inter ſe quam a noſtris europæis diverſas eſſe exiſtimamus. Atque huc paritate utique nominis referri debere videtur *Secancur* RASIS, *Schanchur* AVICENNÆ aut *Alſchancur*, quem per Guaril de Nilo exponit; *Guaril* autem apud SYLVATICUM per Scincum explicatur. Quæ omnia apud GESNERUM *de Quadrup. Ovip. p.* 31. & SALMASIUM *de Homon. Mat. Med. Cap.* 60. ex Arabibus illorumque commentatoribus collecta & cum illis quæ SHAW & POCOCKE referunt comparata, quod jam ulterius excutere non vacat, oſtendunt illam vocem *Warral* aut *Guaral* aut *Guaril* genericum nomen eſſe, & haud ſecus ac Crocodili terreſtris, Scinci, Salamandræ, Cordyli, Stellionis voces confuſiones peperiſſe, non minus quam genericum nomen Lacertæ parere debet, ſi ſine ſpecifico epitheto adhibeatur.

Ceterum ut hanc de haud unius generis animalibus Scincorum loco exhibitis diſputationem abſolvamus, notabimus adhuc, illos Scincos quinque vel ſex palmorum, i. e. viginti aut viginti quinque digitorum transverſorum longitudine, quos GESNERUS *Quadr. ovip. p.* 25. narrat amicum ſuum venalem Conſtantinopoli vidiſſe, illosque quos veros fuiſſe judicat, ab alio viſos, palmum longos, latitudine duorum digitorum, luteos, qui parte poſteriori ſtatim in acumen deſinerent, nec ita multum producerentur uti lacertæ, neque noſtros fuiſſe Scincos neque aquaticas lacertas videri.

In univerſum Amphibia tam reptilia quam ſerpentes plus minusve particulis aphrodiſiacis ſcatere veroſimile dicit auctor libri *Eſſai ſur les mœurs de divers animaux étrangers*, *pag.* 36. 37. Saltem celebratis atque caris teſtudineis Anglorum ferculis haud

ſcriptoribus, aut etiam prorſus negata *d*). Neque impetrare a nobis poſſumus ut cum HENNINGERO *e*) faciamus, qui vane inter Scinci partes diſtingui, reneſque præferri, uti veteres *f*) quidem præcipue fecerant, aſſerit. Si enim vel maxi-

exigua in paranda opipara venere laus eſt. Neque nullum in genitalia effectum teſtari videtur illud quod a Lacertæ Iguanæ eſu venereus morbus recrudeſcere dicitur.

d) Complures qui Scincum vel etiam recentiſſimum copioſius aſſumſerunt, nullam utique utilitatem ad venerem conſequutos eſſe PROSPER ALPINUS habet, *rer. Ægypt. L. IV. Cap. V.* Magni ponderis, fatemur, auctoritas! Sed una contra multos. Contra conſtantem gentium! hæc curantium famam. Neque & urgemus noſtrum utique eſſe qui hac vi polleat. Modo detur nobis, virtutem iſtam non precario in omnibus eſſe aſſumtam.

Forſitan, uti mox diſpiciemus, non omni tempore earundem ſunt virium. Saltem SERAPIO, licet ſolus, *de Simplicibus, Cap.* 456. autumni tempore deſiccari ſuum Scincum dicit, ſed auctoribus MESCHAB & RAZE addit, meliorem eſſe qui eſt major & pinguior, & accipitur vere.

e) *Cynoſur. Mat. Med. explanat. T. I. P. II. p.* 53.

f) Τεθὲν τὸ περὶ τοὺς νεφροὺς αὐτοῦ μέρος. DIOSCORIDES *Lib. II. Cap.* 59. i. e. partem circa renes poſitam. Interpretes carnem circa renes verterunt. Quod utique non de muſculoſa carne, ſed uti in univerſum veteres molles omnes fere partes dixerunt, intelligendum eſt.

Τὰ περὶ τοὺς νεφροὺς. GALEN. *de Simplic. Medic. facult. Lib. XI. Cap.* 16. Latinus interpres renes Scincorum habet, quum per ea quæ circa renes ſunt, latine reddere debuiſſet. Partes circa renes, AETIUS *Tetrab. I. Serm. II. Cap.* 191. *Collect. Stephan. II. p.* 97.

Sic & PAULUS ÆGINETA *de re med. Lib. VII. lit. S. in Coll. Steph. I. p.* 460.

D 2

me teſticulorum (nam utique non renes, ſed prope renes in Amphibiis poſitos teſticulos, aut potius in univerſum quæ renibus adjacent intellexiſſe palam eſt) in cibo uſum quidquam virium ad augendam ſeminis ſecretionem habere negaveris; quo tamen fine & Italis g) arietini teſtes, quos Animelli vocant, laudantur, uti aliorum animalium teſticulos antiqui Medici vario modo propinaverunt, & ſi rem illam omnem ineptæ theoriæ, quam Signaturæ vocaverunt, debitam velis, (quamquam explicationi virium ludicræ ſæpius experientiam præceſſiſſe fatendum eſt) non tamen

---

Medium Scinci nodum qui renes tegit recipi jubet RAZES, qui utique inepta ratione ſolummodo ex dorſo ſuſpendi jubet, ut medicamentum vires ſuas exſerat. Teſticulos & renculos præcipere KIRANIDES, refert GESNERUS *Quadrup. ovip. p.* 29. *lin.* 1. quod nos quidem in abſurdiſſima illa collectione non reperimus. SERAPIO *Practic. Tract. V. Cap.* 13. *de ægritudine coitus* loca quæ ſunt in circuitu renum expreſſis verbis commendat. Sed maxime uſitatum fuiſſe, has partes præ reliquis recipere, apparet ex eo, quod & apud SERAPIONEM *de Simplic. Cap.* 456. & illum arabizantem Pandectarium MATTH. SYLVATICUM allegatis ſupra locis, non ipſius animalis, ſed *Rhule* titulo, quod Arabibus renem ſignificat, occurrat, & id quod juxta renes eſt commendetur. ALCANZI etiam Arabs a Serapione allegatus auctor, ſi ex renibus ſolis medicamentum deſumitur, nimiam erectionem efficere habet. Renum Scinci adeps denique, ab illo Medico Arabe libri qui *Artis perfectio* vocatur auctore, commendatur apud PROSP. ALPINUM, *Rer. Ægypt. Lib. II Cap. XI. p.* 132.

g) Ita e. gr. CASTOR DURANTES *il teſoro della Sanita pag.* 232. « Teſticoli danno al corpo ottimo nutrimento moltiplicando lo „ ſperma & accreſcono il coito."

idem videtur judicium ferendum eſſe de iis partibus quæ renibus teſticulisque Lacertarum, imo Amphibiorum omnium *h*) adjacent. Extra venerei Oeſtri nempe tempus

h) Hanc ſingularem rem a variis paſſim memoratam nullibi in unum collectam & ſimul traditam meminimus, & adjiciendam iis eſſe cenſemus, quæ pulcre ceterum de animalium Amphibiorum phyſiologia diſſeruit clar. BLUMENBACH libello ſupra pag. 1. allegato.

In *teſtudine* terreſtri paraſtatas ex innumerabilibus fibrillis conſtantes vocat BLASIUS in *Anatom. Animal. p.* 119. *b.* Forte huc pertinent ſtriæ aureæ CALDESII, quæ quid ſint multam ſibi crucem figere dicit clar. SCHNEIDER in *Naturgeſchichte der Schildkrœten, p.* 141. Ulterius in id jam inquirere nec vacat nec licet, quum neque CALDESIUM neque PERRALTUM conſulere poſſimus.

In *ranis* omnibus ejusmodi appendices foliaceæ adipoſæ, aurantio plerumque colore. In R. temporaria mare RŒSEL *hiſt. Ran. tab. V. fig.* 2. *lit. n. tab. VI. fig.* 1. *lit. e.* in femina *tab. VIII. fig.* 1. *lit. f. f.* in R. arborea maſcula *tab. XII. fig.* 2. *lit. q.* in femina *fig.* 1. *lit. k.* in R. eſculenta. *t. XV. fig.* 1. & 2. *lit. f. f.* & *fig.* 4. In R. Scorodoſma, quam Bufonem fœtidum aquaticum vocat, ſive Bufone fuſco LAURENTII & DE LA CEPÈDE, *tab. XIX. fig.* 4. *d.* citrino magis quam in aliis colore RŒS. p. 83. In R. Bufone *t. XXI. fig.* 26. *k.* In R. Rubeta *tab. XXIII. fig.* 18. In R. Calamita *tab. XXIV. fig.* 7. *lit. r.* in femina. *fig.* 8. *lit. r.* in mare. Illæ jam antea viſæ a JACOBÆO, MALPIGHIO, SWAMMERDAMO; & quod memorabile jam in gyrinis ſive ranis imperfectis adſunt: RŒS. *ran. p.* 83. & in ranæ paradoxæ gyrino, SEB. *Thes. T. II. tab.* 110. *fig.* 4. *k.* & *fig.* 5. *o.*

In *Lacertis* pariter adſunt. In Lac. Crocodilo duo corpora glandulosa magna ovata, mollia, albida, quæ alicujus uſus ad generationem eſſe creditæ ſunt. *Obſerv. Phyſ. & Math. envoy de Siam, p.* 36. 37. In Chamæleone duas glandulas magnas cellularum ple-

minores *i*), verno tempore, quando naturæ lege conjungi

nas, aut ſacculos pinguedinoſos, figuræ irregularis, coloris flavi habet VALLISNIERI *Iſtoria del Camaleonte*, *pag.* 73. *tav.* 3. *fig.* 6. 7. *tav.* 4. *fig.* 1. In Lacerta agili IDEM ibid. p. 105. & 107. In Lacerta Maboya, quæ Scinco perſimilis eſt, ſed longe major, (Galliwaſp *Anglor.* Lucio terreſtri ROCHEFORT.) duo albida corpora in varios lobos diviſa, ſubſtantia pulmonum ſimili, quam non bene pro renibus habet SLOANE *Nat. hiſt. of Jamaica p.* 334. *ſp. XIII.* lin. antepenult. In Cordylo (non Linnæano, ſed Lacertæ aquaticæ ſpecie) ova ruſo quodam adipe foveri BELLON. *Aquatil. pag.* 48. In Salamandra ſacculos materia pingui & oleoſa refertos renibus annexos JACOBÆUS habet *Obſerv. de Ran. & Lacert. pag.* 120. 121. *n.* 12. & in maribus teſtibus annexos velut in ranis. ID. *p.* 121. *n.* 15. *tab. IV. fig.* 3. *lit. b. b.* Sic & in autographis Rœſelianis Lacertarum tabulis, quas coram habemus, obſervantur ad ſingulos ſacculos in quibus fœtus evolvitur duo corpuſcula lutea: & in Lac. paluſtri majori, longum ſubſinuoſum ſed ſimplex vaſculum crocei coloris ad latera ovarii; in minori ſupra oviductum; quod ad maſculinum autem ſexum ſpectat nihil hujusmodi in his tabulis reperimus.

Serpentibus denique eædem datæ partes. Teſtibus ſubſtantiam aliquam accumbere mollem, tenuem valde carneique coloris, quæ quid ſit, an teſti ipſi auxiliaris, ut ſecum inquirant curioſiores invitat BLASIUS *Anat. Animal. pag.* 333. *col. a.* Similia illis corporibus quæ in Lacerta Maboya ſunt, ſed hepatico colore, infimo abdominis loco reperiri in ſerpente majore ſubflavo americano SLOANE *loc. cit. pag.* 335. ut miremur, in Crotali ſectione anatomica quam dedit TYSON, nihil nos ejusmodi reperiſſe.

i) Cf. apud ROESEL *tab. V. fig.* 2. quæ partes has extra veneris tempus effingit, & comparetur cum *tab. VI. fig.* 1. quæ in mare, & *tab. VIII. fig.* 1. quæ in femina œſtri tempore exhibet, in R. temporaria. Sic & in eſculenta *tab. XV. fig.* 4. comparetur cum

ſexibus jubentur, multum aucti & expanſi *k*) variæ in diverſis formæ colorisque, oleoſo liquore pleni ſacculi iſtis analogi *l*) glandulis eſſe videntur qui ad mammalium animalium generationi dicatas partes adjacent, & in multis eorum peculiares in folliculos unctuoſam veneri proritandæ *m*) aptam materiam exonerant, quarum noſtris nari-

fig. 2. Propter hanc diverſitatem SERAPIO *de Simplic. Cap.* 456. verno tempore lectum Scincum præſtare dixit.

k) Vid. utique ROESEL *pag.* 21. qui Martio & Aprili, in R. temporaria ſaltem, has partes maximas, æſtate minimas eſſe, autumno rurſus incrementum capere dicit.

l) Non contrariatur huic noſtræ opinioni MALPIGHII obſervatio, qui in *Obſerv. Anatom. de omento & pinguedine*, *p.* 235. dicit, in trunco venæ portæ cui appenduntur oleoſæ ſtriæ, conſpicuas eſſe guttulas olei, præcipue compreſſis ſtriis, quæ una cum ſanguine in hepatis cavum rapiuntur. Poteſt enim in hepate iſta ſecretio fieri. VALLISNIERIUS in *Iſtoria del Camaleonte ed Oſſervazioni intorno le rane*, *pag.* 116. credit illud oleum ſuſtinendo nutriendoque animali, dum hyeme riget, inſervire. Quam ſententiam recipere non poſſumus, quia verno tempore, quo maxime repleti ſunt ſacculi, plurimum oporteret eſſe inanitos, quod plane ſecus ſe habet, neque ulla alia niſi noſtra explicatione illius phænomeni ratio aliqua redditur, quod ſimul cum genitalibus ſacculi iſti & inflentur ac turgeant rurſusque cum iſtis imminutis collabantur.

m) Præter ea quæ in vulgus nota ſunt, adducemus hic modo illud, quod cl. PALLAS refert in *Neue Nordiſche Beytræge I. p.* 338. Kalmuccos glandulam putoriam ſub cauda muris amphibii ſuo tempore reperiundam & validum odorem moſchi ſpirantem *Küſchülien-Sſarr*, i. e. muris pruriginem aut ſalacitatem vocare, uti Moſchum *Kudährin-Sſarr* ſive Moſchi ſalacitatem appellant.

bus gratiores Moſchi, Zibethi Ambræque, quam animalis originis eſſe nos quoque perſuademur, exemplo, ipſis quoque hominibus excitandis adhibentur. Neque nobis objiciatur, iſta unguentorum genera odorata eſſe; in hoc Amphibiorum oleoſo corpore nihil odoris *n*) eſſe obſervatum. Nam odore quidem iſta utique alliciunt alterum ſexum & in furorem venereum rapiunt tanto magis; ſed id quod ipſum, in quo illa ſecretio peracta eſt, animal ſtimulat, videtur immediate in genitalia agere, reſorptione credimus & vicinia partium. Atque acrimoniam ineſſe ſimbriis iſtis olim jam docuinus *o*), illæque proxime ſitas partes haud ſecus irritare videntur, ac matutinæ tentigines lotii in propinquo collecti ſtimulo ſaltem ex parte debentur. Denique ſi quis dederit quidem, eſſe iſtum illarum partium in ipſo animali uſum, neget autem inde ſequi eas comeſtas quoque eundem habere effectum; tunc reſpondebimus, eſſe quidem quæ modo quodam applicata corpori agant, non item alio, quale

n) Forte glandulæ ad cloacam ſitæ & Crocodili Serpentumque exemplo odoratæ cum his oleoſis ſacculis communicant. Forte per illud quod circa renes eſt veteres non iſtos oleoſos ſacculos intellexerunt, ſed illas odoratas glandulas ad anum ſitas, quas renibus etiam adjacere dici poteſt, quum hi graciles longe deſcendant verſus poſtremam corporis partem.

o) Vid. *Diſſ. prior. pag.* 38. ut etiam illa acrimonia neque ab urina per humorem qua tota ſuperficies corporis madet diffuſa, neque a ſubcutaneis glandulis, ſed ab ipſo hoc ſacculorum oleo in diſciſſis ranis effluente provenire poſſit.

quale ſerpentum venenum eſt, & Meduſarum vis pruritu mordax in cute, comeſtarum impune; ab aliis autem quacunque ratione corpori admoveantur idem ſequi, Mercucurii, Cantharidum, Opii exemplis: poſtremo ad potiorem omni ratiocinio experientiam provocabimus.

Si quis vero ex iis quæ hucusque diſputata ſunt illud ſequi contendat, omnium adeo Amphibiorum partes hujusmodi pollere vi eadem, tum primum quidem id nobis non exploratum eſt, & forſan ſuo modo in quibusvis Amphibiis *p*), ita ſe utique habet: tum vero maxime id conſequi negabimus, quum & diverſa in his fabrica, & cibi varietas, & alius aliusque ad corpus humanum habitus multum hic adferre debeant diſcriminis.

---

p) Cf. ſupra not. *b*. p. 26. lin. antepenult. atque uti varias in diſſitiſſimis terris degentes lacertas eandem ad rem laudari ſupra vidimus, ita alias ſupereſſe earundem virium nulli dubitamus.